

Zeiss Victory FL – uusi voittaja

Vielä pari vuosikymmentä sitten Zeiss oli Leican ohella vaativien kiikarinkäyttäjien ehdoton kärkivalinta. 1990-luvulla tämän kunniakkaita perinteitä vaalivan saksalaisvalmistajan mallit jäivät kuitenkin pahasti jalkoihin, kun ensin Leican Ultra-sarja ja sittemmin Swarovskin SLC- ja varsinkin EL-kiikarit nousivat lintuharrastajien ykkösuosikeiksi. Zeissin Design Selection kiikarit olivat lintuharrastajille liian suuria ja raskaita, ja uudemman Victory-sarjan kohdalla kokonaisuus, vaikkakin hyvä, ei riittänyt vakuuttamaan vaativimpia ostajia. Zeissillä tilanne on nähtävästi tiedostettu ja tehdas on ryhtynyt vastaiskuun. Uusien mallien suunnitteluun otettiin mukaan tunnettu lintuharrastusoptiikan asiantuntija Stephen Ingraham, ja tänä päivänä päätettiin käyttää fluoridilasia sisältäviä objektiiveja. Vaikka ennakkomainonnassa on huolella vältetty käyttämästä sanaa ”apokromaatti”, on selvää, että Zeiss on pyrkinyt nostamaan näiden kiikareiden väripoikkeaman korjauksen uudelle tasolle käyttämällä samantyyppistä optista rakennetta kuin Diascope-kaukoputkissa.

Väripoikkeamalla, kromaattisella aberraatiolla, tarkoitetaan sitä, että linssijärjestelmä ei pysty taittamaan näkyvän valon kaikkia aallonpituuksia – eri värejä – samaan polttopisteeseen. Kiikareissa yleensä käytetyissä akromaattisissa linssistöissä punainen ja sininen on korjattu taittumaan samaan pisteeseen, mutta kellanvihreällä alueella linssistön suurennus on aavistuksen pienempi ja violetilla alueella puolestaan aavistuksen suurempi. Tämä heikentää kuvan terävyyttä ja aiheuttaa etenkin moniväristä valoa (valkeaa, harmaata, vaaleanruskeaa) heijastavien kohteiden reunojen värjäytymistä. Värjäytyminen on heikompa aivan kuvan keskellä ja lisääntyy voimakkaasti kuva reunoja kohti. Mitä enemmän kuvaa suurennetaan, sitä selvemmin väripoikkeama näkyy, ja kaukoputkissa onkin jo pitkään käytetty fluoriittikiteistä hiottuja linsskejä tai erikoislasilaatuja sen vähentämiseksi. Kiikareidenkin kuvanlaatu on viime vuosina hiljalleen kehittynyt sellaiselle tasolle, että terävyyttä, kontrastia ja värientoistoa on hankala enää parantaa vähentämättä väripoikkeamaa.

Se, miten selvästi väripoikkeama kiikarin kuvassa näkyy, riippuu paitsi kiikarista myös hyvin suuressa määrin vallitsevista valaistusolosuhteista ja katsottavasta kohteesta. Toiset käyttäjät tuntevat myös olevan tavallista herkempiä huomaamaan sen ja häiriintymään siitä. Kahdesta muutoin yhtä hyvästä kiikarista paremmin värikorjatun kuva näyttää kuitenkin selvästi aidommalta, kontrastikkaammalta ja terävämmältä, ja niinpä Zeissin rohkeata askelta on syytä tervehtiä tyytyväisyydellä. Värikorjaus on kuitenkin vain yksi, vaikkakin tärkeä osatekijä täydellisessä kuvassa, ja vasta kokonaisuus ratkaisee. Kokeilematta ei myöskään selviä miten paljon paremmin – jos ollenkaan – Zeissit todella on värikorjattu, sillä todellisuus ei tässä asiassa jakaudu jyrkkiin luokkiin.

Alula sai heinäkuussa testattavaksi 7x42, 8x42 ja 10x42 Victory FL kiikarit. Alulan testaajaryhmä suoritti uutuuksille maastokatselmuksen, jonka lisäksi käytin itse kiikareita parin viikon ajan kesälomallani päästen perusteellisesti testaamaan niiden optisia ominaisuuksia ja käytettävyyttä.

Optiset ominaisuudet Erotuskyky: Mittasin kiikareiden erotuskyvyn sekä tavanomaisesti katsomalla että myös 3x ”boosterin” kanssa. Kympeillä erotin 2.8, kahdeksankertaisilla 2.5 ja seitsenkertaisilla 2.2 viivaparia/mm kymmenen metrin etäisyydeltä. Boosterin avulla erottui 10x:lla 6.3, 8x:lla 5.6 ja 7x:lla 4.5 viivaparia/mm. Vertailukiikareihin ja aiempiin mittauksiin suhteutettuna uudet Zeissit ovat erotuskyvyltään parhaiden tasolla. Kolmikosta suhteellisesti terävin oli 8x42, mutta molemmat muutkin olivat erinomaisia. Subjektiivinen katselukokemus sekä testitauluilla että maastossa vahvasti vaikutelmaa huippu-terävältä kuvasta. Testissä ollut 10x42 ei tosin aina vaikuttanut aivan yhtä terävältä kuin vertailukiikarini Nikon 10x42 SE, eikä ollut aivan tämän tasolla myöskään boosterin ja testitaulujen kimpussa. Valopistetestistä paljasti, että sen objektiivilinsistöjen keskitys ei ollut aivan kohdallaan, mikä viittaa yksilövikaan. Myös parissa muussa suhteessa juuri kymmenkertainen tuntui sisaruksiaan vähemmän vakuuttavalta. Oliko kyseessä yksilövika vai ei, jäi kuitenkin selvittämättä, sillä varmuuden saamiseksi olisi pitänyt päästä kokeilemaan useampia kappaleita ja siihen ei nyt ollut mahdollisuutta. Sen sijaan 8x42 tuntui loisteliaan terävältä joka kerta sillä katsoessa, ja myös verrattuna erään testiryhmämme jäsenen 8.5x42 Swarovski EL:ään sen kuva näytti terävämmältä. 7x42:lle meillä ei ollut vastaavaa vertailukiikaria käytettävissämme, mutta enemmän suurentaviin verrattaessa myös sen kuva näytti aina erinomaiselta.

Väripoikkeama: Väripoikkeamaa en yleensä ole testeissä erikseen käsitellyt. Koska Zeisseissa käytetyillä fluoridilasilla on nimenomaan pyritty korjaamaan tätä kuvavirhettä, teen tällä kertaa poikkeuksen. Sovittuna testipäivänä valaistusolosuhteet olivat kuitenkin sellaiset, että väripoikkeamaa ei juuri näkynyt hyvillä tavallisillakaan kiikareilla eikä olennaisia eroja niiden ja Zeissien välillä näkynyt. Omissa testeissäni ja käyttökokemuksissani havaitsin, että Zeissien kuvassa värireunoja näkyi kuvakentän keskellä tuskin lainkaan, mutta keskialueen ulkopuolella ja reunoilla jo varsin selvästi, joskin merkittävästi kapeampina kuin muissa kiikareissa. Kirkasta taivasta tai vettä vasten linnut näyttivät hyvin siisteiltä ja selvärajaisilta ilman että värit ”läikkyisivät yli”. Victory FL:t ovat tässä suhteessa varmasti parhaat tähän asti kokeilemani kiikarit, mutta eivät kovinkaan paljon parempia kuin seuraavaksi parhaat eli Nikonin SE-sarjan porroprismakiikarit. Ero muihin huippuluokan kattoprismaikiikareihin on kuitenkin selvempi, ja niille, jotka ovat herkkiä huomaamaan väripoikkeamaa, Victory FL:t ovat tervetullut uutuus.

Kontrasti: 7x ja 8x42 olivat kontrastiltaan ehdotonta huippuluokkaa. Vertailussa Swarovski EL 8.5:een Victory 8x42 oli testiryhmämme mielestä selvästi kontrastikkaampi. 10x42 Victory jäi kontrastiltaan pienen aavistuksen Nikon SE:lle ollen sekin erinomainen. Erittäin kirkkaasti auringossa loistavan metallikaton ympärillä olevat hämärämmät alueet näkyivät Zeisseilla selkeämmin ja helpommin kuin muilla.

Kirkkaus: Jo edellinen Victory-sarja oli kirkkaudeltaan voittamaton, ja uudet FL:t ovat samaa luokkaa. Kymppien vertailussa Nikon SE ylsi hyvin lähelle Victory FL:ää. Victory 8x42:n kirkkaus etumatka Swarovski EL 8.5x42:een oli jonkin verran selvempi.

Värientoisto: Victory FL on tässäkin suhteessa erinomainen. Valkea taittuu vain aavistuksen kellertävään, ja korostusta on niin vähän että sitä tuskin huomaa. Värien elävyys on myös erinomainen ja sävyjen erottuminen ensiluokkaista.

Vastavalo: Merkittäviä heijastuksia ei näkynyt missään olosuhteissa. Suoraan laskevan auringon viereen katsottaessa näkyi hyvin ohuita värillisiä valokaaria, jotka eivät kuitenkaan häirinneet katselua. Kirkkaassakin vastavalossa olevien kohteiden varjonpuolen yksityiskohdat näkyvät poikkeuksellisen hyvin. Silmäkupprien muotoilussa Zeiss on palannut perinteisemmille linjoille, jolloin sivuvaloa pääsee silmiin taas tavanomaiseen tapaan. Kovin haitallisia heijastuksia ei tästä kuitenkaan syntynyt, mutta muita hiukan suuremman katseluvälin vuoksi 7x42:ssa syntyi kuvan ulkopuolelle toisinaan vaalea kehä.

Reunapiirto: Mitä suurempi suurennos sitä parempi on yleensä reunapiirto, ja näin on Zeissienkin kohdalla. Edellisessä testissämme 10x40 Victory oli reunapiirroiltaan testin paras. Uusi 10x42 Victory FL ei ole tässä suhteessa aivan yhtä hyvä, vaan jää nyt Nikon SE:n rinnalla toiseksi. Sen kuvan huippu-terävä alue

ei myöskään ole yhtä laaja kuin Nikonissa. 7x ja 8x mallit ovat reunapiirroiltaan sarjoissaan hyvää keskitasoa. Swarovski EL 8.5x42 on reunapiirroiltaan Zeissin 8x:ää ehkä hiukan parempi, joskin tässä kohden testiryhmän käsitykset menivät ristiin. Kiikareissa lähes aina voimakkaana näkyvää tyynyvääritystä Zeisseissa on poikkeuksellisen vähän.

Katsomisen helppous: Aiemmissa kiikaritesteissäni olen kokenut Zeissin malleilla katselun rasittavan silmiä, mutta Victory FL:n kohdalla on onneksi toisin. Katselu on rauhallista ja rasittamatonta, paras kuva löytyy helposti ja nopeasti eikä totuttelua tarvittu. Myös panoroidessa kuva pysyy selvästi yhtenäisempänä kuin aiemmissa malleissa. Testiryhmämme piti yksimielisesti uusilla Zeisseilla katselua miellyttävänä ja helppona. Maanantaikappaleeksi epäilemättä 10x42 FL ei tosin ollut yhtä ongelmaton katsoa kuin molemmat muut, ja sen kanssa sopivan diopterisäädön löytäminen oli myös työläämpää.

Tekniset ja käyttöominaisuudet

Uutuuksien näennäiset näkökentät ovat 60, 62 ja 63°, eli tavanomaista laajakulmatasoa. 7X42:n todellinen näkökenttä on pienen suurennoksen ansiosta peräti 8.6° eli 150 metriä kilometrin etäisyydeltä. Zeissin 7x42 Classic on ollut juuri näkökenttensä ja syväterävyytensä vuoksi suosittu Englannissa ja USA:ssa, ja Victory 7x42 FL on selvästi suunniteltu sen kruununperijäksi.

Lähitarkennusetaisyys ja tarkennuksen toiminta: Kaikki kolme tarkentuvat noin kahteen metriin. Tarkennus on nopea, sillä kymmenestä metrillä äärettömään tarkentamiseen riittää 80° käynnöksen suurikokoisesta, kokonaan kumitetusta ja hyvin uritetusta tarkennuspyörästä. Testiryhmämme piti tarkennuksen toimintaa varsin onnistuneena. Nopeudesta huolimatta se on riittävän tarkka hienotarkentamiseen. Klappia ei ole, mutta säädön pehmeudessa ja nykimättömyydessä on vielä hiukan toivomisen varaa. Toisaalta säätö on riittävän jäykkä jotta asetettu tarkennus ei itsestään muutu. Syväterävyyttä testiryhmä piti kiikareiden suurennuksiin nähden tavanomaisena. Nopea tarkennus saa yleensä syväterävyuden tuntumaan heikolta, mutta uusilla Zeisseilla ei tarkennukseen tarvinnut kajota tavallista enempää.

Silmäläskäyttö ja diopterisäätö: mittasin kiikareitten katseluväleiksi 16mm 7x, 15mm 8x ja 14mm 10x mallille. Silmälasin käyttäjille nämä arvot ovat hyvää tasoa ja selvästi parempia kuin edellisen kiikaritestimme 10x kattoprismakiikareilla. Kaikissa kolmessa silmäkuppi kiertyy ulos 12mm. Silmäkupit ovat suorareunaiset, melko kovalla kumilla päällystetyt ja ainakin uutena tukevan tuntuiset eikä niissä ole klappia. Ääriasentojen lisäksi niistä löytyy 4 ja 8 mm:n kohdalta pykälöidyt väliasennot. Uloin asento sopi minulle hyvin, ja eräs testiryhmämme jäsen puolestaan kiitteli 8 mm:n asentoa. Silmälasia käyttävälle koehenkilölleni taas sopi parhaiten 4 mm:n asento – tämä yksinkertainen uudistus on siis selvä parannus! Myös voimakkaasti likinäköisten tarvitsemaa tarkennusvaraa yli äärettömän on kohtalaisen paljon. Diopterisäätö tapahtuu edellisten mallien (ja mm. Swarovskin) tapaan vetämällä tarkennuspyörää ulospäin ja sitten kiertämällä. Säädössä on pykälöity nollakohta, mutta muutoin säätö on ilahduttavasti portaaton. Nollakohdan pykälä tosin estää hienosäätämästä asetusta aivan nollakohdan ympärillä, joten senkin saisi kaikin mokomin jättää pois. Diopterisäätö ja vasemman kiikarinpuoliskon tarkentaminen eivät myöskään onnistu samanaikaisesti.

Muita huomioita: Victory FL:t ovat vesitiiviitä ja typpitäytteisiä. Runko on kokonaan kumitettu ja kumipäällysteessä on Zeissin vanhoja klassikkomalleja mukaileva pitkittäinen oterihloitus. Testiryhmämme ei oikein lämmennyt kiikareiden ulkonäölle – joku piti niitä halvan näköisinä, ja suopeimmissa kommentoissa puhuttiin ”käytännöllisestä muotoilusta”. Yksi jäsenistä ei myöskään pitänyt kumipäällystettä käsissä miellyttävänä. Zeissin mukaan kiikareiden painot ovat 740–765g. Kantohihnan, okulaarin- ja objektiivinsuojusten kanssa punnitsin painoiksi 830–845g. Käytössä paino tuntuu sopivalta ja kiikareiden tasapaino on hyvä. Edellistä Victory-mallistoa vaivanneesta muovisuuden vaikutelmasta on päästy eroon ja uutuudet tuntuvat tukevilta. Myös keskisarana on nyt riittävän jäykkä. Seipiön kiinnityskierrettä ei tässäkään mallisarjassa ole. Sen sijaan Zeissin esitteessä nähdään jälleen uusi isokokoinen, painava, monimutkainen (ja luultavasti kallis) ”yleismallinen jalustasovite.” Suomalaiset

Victory FL:n ostajat saavat näin edelleenkin harjoitella vuoleskelutaitojaan seipiöiden parissa. Takuu-aika on 10 vuotta, mikä on EU:n nykyisten säännösten mukaan pisin mahdollinen takuu kiikareille. Kiikareiden hintaan kuuluu okulaarin sadesuoja (joka taas kerran on ärsyttävästi liian tiukka), miellyttävästi pehmustettu kantohihna, Swarovskin esimerkin mukaiset hyvät objektiivien suojukset sekä ilahduttavasti myös asiallinen, pehmustettu nailonlaukku omalla kantohihnallaan ja vyökiinnikkeillään. Suomen ohjehinnat 7x, 8x ja 10x malleille ovat 1 540, 1 590 ja 1 640 euroa, joten kiikareiden hinnat ovat hiukan Leica Ultravidia ja Swarovski EL:ää korkeammat.

Yhteenveto

Victory 7,8 ja 10x42 T* FL kiikarit ovat Zeissilta komea paluu kärkikiikareiden voittotaistoon. Kaikki testiryhmäläiset pitivät kiikareita erinomaisina eikä olennaisia heikkouksia noussut esiin sen paremmin kuvanlaadussa kuin käyttömukavuudessaan. Kuvan terävyys, kirkkaus, kontrasti, värientoisto, vastavalo-ominaisuudet ja väripoikkeaman korjaus ovat kaikki tämän hetken parasta tasoa eikä katsomisen helppoudessakaan ole valittamista. Parantamisen varaa löytyy lähinnä reunapiirrosta, tarkennuksen hienoisesta jäykkyydestä ja muotoilun esteettiseltä puolelta. Suosikiksemme nousi Victory 8x42 FL, jota pidimme niukasti mutta kiistattomasti parempana kuin viime vuosien ykköstä, Swarovskin 8.5x42 EL:ää. Samaan hengenvetoon on kuitenkin todettava, että erään testiryhmän jäsenen mukana vertailussa ollut vanha Leica 8x32 Ultra tarjosi sekin oivaa kuvanlaatua. Zeiss Victory FL on mielestämme tämän hetken paras lintukiikari, ja uutta kiikaria haikailevalle siten ehdottomasti tutustumisen arvoinen. Se ei kuitenkaan ole niin paljon muita huippukiikareita parempi, että lintuharrastajien keskuudessa olisi aihetta kovaan kiikareiden vaihtokuumeseen.

Kimmo Absetz